

Tiešraidē būs vērojama svīru ligzdošana Cēsu pilsdrupās

Latvijas Dabas fonds sadarbībā ar Cēsu pili ir sācis jaunu putnu tiešraidī – no šodienas ikviens var sekot līdzi norisēm svīru būrī, kas uzstādīts Cēsu pils dienvidu tornī. Tiešraide vērojama **Latvijas Dabas fonda "YouTube" kanālā**, kā arī portālā Dabasdati.lv.

Svīre, ko Latvijas Ornitoloģijas biedrība šogad izraudzījusi par 2022. gada putnu, ir viens no biežāk novērojamajiem putniem Cēsu pilsdrupās. Visticamāk, svīres pils ēku pašobelēs ligzdojušas jau tolaik, kad Cēsīs atradusies Vācu ordeņa bruņinieku galvenā mītne. Arī turpmākajos gadsimtos varenās pils mūri bija nozīmīga svīru ligzdošanas vieta. Svīru skaļā sasaukšanās ir ļoti raksturīgs Cēsu pils skaņu ainavas elements, ko var pieredzēt pils viesi.

Pēc izskata svīre var atgādināt bezdelīgu vai mājas čurksti, taču svīre ir lielāka par tām, ar tumšu ķermeņa apakšpusi, turpretī bezdelīgai un čurkstei vēders ir balts. Salīdzinot ar bezdelīgu un čurksti, svīrei ir garāki, sirpjveida spārni. Svīre lielāko daļu laika pavada lidojumā – tā laikā putns var gan baroties, gan savākt materiālu ligzdai, gan pāroties un arī gulēt.

Ligzdot svīres sāk četrus gadus vecumā, un pāri veido uz mūžu, kas var ilgt pat vairāk nekā 20 gadus, lai arī dati liecina, ka vidējais mūža ilgums šim putnam ir krietni īsāks. Visbiežāk svīres ligzdo dažādās spraugās ēkās, bet var izmantot arī putnu būrus un koku dobumus. Svīres dējumā ir 1 līdz 3 baltas olas. Gadā ir viens perējums.

Svīres Latvijā uzturas tikai trīs mēnešus, lai izaudzinātu nākamo paaudzi – atlido maijā un uz ziemošanas vietām Āfrikā dodas jau augustā. Tieši tādēļ putnu pazinēji par vasaras sākumu mēdz uzskatīt svīru atgriešanos, bet svīru saucienu trūkums augusta beigās jau liecina par vasaras aiziešanu.

Cēsu muzeja viduslaiku pils nodaļas vadītājs Gundars Kalniņš: "Cēsu pils ir ne vien izcils arhitektūras un arheoloģijas piemineklis, bet arī nozīmīga dzīvotne dažādām augu un dzīvnieku sugām. Turklāt mēs tikai pakāpeniski esam sākuši apjaust, cik daudzveidīga un pārsteidzoša ir pils tagadējo iemītnieku pasaule – simtiem naktstauriņu sugu, desmitiem dažādu ķērpju un sūnu, gandrīz visas Latvijā ziemojošo sikspārņu sugas. Šis saraksts būtu turpināms vēl ilgi. Ar savu piemēru cenšamies pierādīt, ka arhitektūras pieminekļa saglabāšanā ir iespējams respektēt arī konkrētās vietas dabas daudzveidību."

Gundars Kalniņš piebilst, ka, piemēram, pagājušajā gadā sagatavotajā pils mūru konservācijas būvprojektā pirmo reizi iekļauta nepieciešamība saglabāt mūra spraugas, kurās aizvadītajos gados ligzdojušas svīres. "Mūru tehnisko stāvokli šāds risinājums neietekmē, taču skaidri apliecina, ka Cēsu pili un līdzīgus pieminekļus var apsaimniekot, salāgojot dažādu nozaru intereses."

Vairāk par dabas daudzveidības saglabāšanu Cēsu pilī var lasīt Cēsu pils pārvaldības plānā. Tas skatāms **ŠEIT**.